1875. VII. évfolyam. 159. szám. Kedd, augusztus 17.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 frt — kr. ¼ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: *Főpiacz, Vecsey-ház földszint* a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél.— Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni, hajdu-böszörményi és székelyhid-kerületi „függetlenségi párt" közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért:
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

Debreczen, aug. 15.

Két izben volt már szerencsénk oly családi jelenet élvezéséhez, a mely ha mindkét esetben elmarad, bizonyosan jobb lett volna, ha nem is a függetlenségi pártra, mindenesetre arra, a ki azt előidézni, ugy látszik, minduntalan jónak látja. Értjük pártunk egyik igen tisztelt tagjának Csanády Sándor képviselő urnak időnkénti erupczióit, melyet ma is scenirozott a függetlenségi párt értekezletén.

Csanády urnak nevezetesen ez a szokása értekezleteken, gyüléseken, egyszóval oly helyeken, a hol a párt tagjai közt egyetértést szilárditani kellene, miszerint a gyülés folyama alatt előront s kijelenti, hogy ő nem áll ugyan a függetlenségi párt zászlója alá, mindazonáltal kezet fog azzal, miután a végczél mind erre, mind a boldogult 48-as pártra nézve közös, s ebben kulminál: Magyarország legyen önálló és független.

Valóban, ha a képviselő ur Kerkápoly logikai előadásait hallgatta volna, talán rá tudnánk bukkanni annak a csudálatos észtani carambolenak a nyitjára, mely abban leli kedvét, hogy elismervén két dolog teljes azonságát, megtagadja az ugyanazonság alapján azok közös természetéből czélszerüen származtatható elneveztetését. Miféle czél üzi azon embert, aki azt állitja, hogy ha a hegyre fölment, s szétnézve egy szép vidéket lát, megtagadja azt, hogy a hegyre ment, s váltig azt állitja, miképp a völgy ölében járkál s ott látja mindazt, a mi nem ott, hanem csak is amott látható? Miféle logika azt bizonyitgatni, miképp azért nem áll a függetlenségi párt zászlója alá, mert az a czélja, hogy Magyarország legyen önálló és független? *Hirtelen nem akarjuk qualificálni,* hogy az ilyen beszéd az észtévletek mely fajához tartozik, mindenesetre a legvastagabbjához, s még az is kérdés marad, melyet eldönteni Csanády ur iránti tekintetekből nem akarunk, van-e ott ész, a honnan az ilyen beszéd kisugárzik?

Mi az oka Csanády ur rendszeres aberratioinak? Majd meglátjuk. Némely embernek az tetszik, ha olyat beszél, a minek az ellenkezője áll. Csanády ur azt állitja, hogy a 48-as pártot azért kell fentartani primo, mert vannak kerületek, melyek ezen czim megőrzését követelik. Láttuk, hogy hány van azon fiaskóból, mely a volt 48-as párt utósó nagy gyülését érte. Teljesen meg vagyunk arról győződve, hogy ha Csanády ur azokat a kerületeket felvilágositani jónak látná, igen szivesen felvennék a függetlenségi czimet, mert hiszen a lényeg igy is ugy is egy és ugyanaz. De hát minek a két czim? Nem nevetséges kiskoruság az, olyan mint az „Egyetértés és Magyar-ujság," mely két czim szintén ugy illik együvé logikailag, mint a fához a vaskarika, vagy a hajduhoz a harang stb. A dolog igy áll: a 48-as kerületek majoritása fölvette képviselőivel együtt a függetlenségi nevet, még pedig mindenütt, a hol vezetőik által őszintén felvilágosittattak, csak ott nem, a hol ezen felvilágositások, előttünk ismeretlen okok miatt, talán bizonyos vezérkedhetnémségek érdekében elmaradtak.

Még egy argumentuma van a képviselő urnak, s ez az, hogy a függetlenségi párt nem ismeri el a pragmatica sanctiót. Ez mindenesetre vagy oly páratlan politikai naivság, melyre nincs és nem lehet szavunk, vagy oly gyanusitás, melyet egyenesen visszautasitunk. A mai közgyülésen ezen argumentumot nem hallottuk, de hangzott az a közjogi ellenzék 1873-ki népgyülésének értekezletén. Azt Csanády ur szintugy tudhatja, mint bárki fia, hogy azon pártnak, mely a pragmatica sanctiót el nem ismeri, a parlamentben helye ez idő szerint nincs. Izgat a függetlenségi párt a Habsburg dynasztia ellen? Inditványozta talán az uralkodóház számüzetését, vagy a respublikát vagy a communt? Ép ugy nem, mint nem inditványozta az ilyen törvényellenes s illetőleg felségsértő dolgokat sem a volt 48-as, sem a volt balközéppárt stb.

Hagyjuk tehát mind a gyülölt dupla czimeket, melyek az egyetértést zavarják, mind a gyanusitásokat, melyek a szinte együtt czivakodhatást ütik agyon. Sutba a 48-as czimmel, hiszen az mai viszonyaink között semmit sem jelent, mig a függetlenségi czim pártunk legfőbb törekvését legalább ugy a hogy kifejezi.

Mi nem haragszunk Csanády urra, mi tiszteljük hazafias törekvéseit, elismerjük a közjogi ellenzék érdekében tett szolgálatait, hozott áldozatait, csak bocsásson meg, ha ferdeségeit nem szeretjük s fájdalmasan látjuk, hogy Budapesten Mocsáry és mások, Debreczenben Verhovay teszik tönkre don Quichotti érveléseit épen a párt érdekében.

De hiszen Csanády ur elfogadja a közös közjogi ellenzék czimét? — Lám lám, s még sem áll a függetlenségi párt zászlója alá, csak elősegiti annak törekvéseit véd- és daczszövetség alapján? Próbálja meg, álljon a zászló alá, higyje meg, nem kerül nagy fáradságába, hiszen csak oda kell állnia, ahol most is áll. —

Uram, képviselő ur, ne legyünk mindnyájan vezérek, mert attól tartok, hogy a sok vezér közt nem találjuk fel a pártot. Mondjunk le a semmiről, hogy megnyerhessük a mindent, a közjogi ellenzék tagjai közti őszinte egyetértést.

Kun Pál.

— **A rendőrbiráskodásra** vonatkozó javaslat már elkészittetett a belügyérségben. Részletei ismeretlenek.

— **Reszkessetek** — katonaorvosok! A közös hadügyér kemény rendeletet bocsátott ki a katonaorvosokhoz, hogy az ujonczok megvizsgálása körül szigoruan járjanak el, nem azért, hogy csak a kiváló egészségeseket vegyék be, hanem azért, hogy vinni kell, a ki birja a puskát. Az orvosok eddigi eljárásával a közös hadügyér — ugy látszik — nincs megelégedve. Vajon ki vizsgálta felyül a **szakértő orvosokat?**

— **Minisztertanács** tartatott tegnap Bécsben a magyar trónbeszéd végleges megállapitása ügyében. Ott voltak minisztereink közül Wenckheim, Tisza, Széll, Szende.

— **Ipolyi Arnold** beszterczebányai püspök azon szegény tanitók helyett, a kik az országos nyugdijintézetbe nem képesek fizetni, a költséget teljesitni igérte. Minden Demosthenesnél szebben beszél a tett.

— **A tolnamegyei** főispánt önkénykedéssel vádolták a közelebbi közgyülésen. A vádat a tiszti ügyész emelte. De biz azt szépen „elcsinálták."

— **Az utlevél** ügyének elintézését sürgeti a „Kelet népe", mivel e tekintetben sok visszaélés történt.

A kik az inség elől menekülnek.

Azon kérdések, melyek a székelyek ügyének szellőztetése alkalmából, — kivált a hölgyvilág részéről, hozzánk intéztettek, meggyőztek minket arról, miszerint jelentékeny számban vannak, kik e tárgyban, még csak kezdetleges tájékozottsággal sem birnak, miminélfogva nem tartottuk szószaporitásnak elmondani azt, hogy: királyhágóntuli Magyarországban, melyet azelőtt Erdélynek neveztek, lakoznak magyarok elvegyülve, szászok, oláhok és székelyek, ez utóbbiak együtt egy területen. A székelyek, magyarok, a történelem ez idökig meg nem czáfolt tanusága szerint, Attila utódai. — Kemény, kitartó, hangya szorgalmu, kis, bérczes honát a rajongásig szerető, egészséges, erős testalkatu nép. A harczban, kivált ha szülőfölde határát védelmezi: mindegyike, mint egy Leonidás küzd, megvetve a halált és csak holt testén keresztül léphet az ellen hazája szent földére.

Az önvédelmi harczban, minden segélyt nélkülözve, Háromszék területére, ellenség nem léphetett, azt saját fiai erejével képes volt férhetetlenné tenni. A harangok tornyaikból levándoroltak, és mesés gyorsasággal ágyukká alakitva, harsány hangon hirdették a maroknyi székely, hazaszeretetének és vitéz bátorságának nagyszerü voltát, egész magyarországi segédcsapatok megérkezéséig, a midőn aztán, egyik legvitézebb kiegészitő részét tették Bém tábornagy rettegett hadainak.

Kicsinke kis területük, tulontul megnépesedve, férfi és nő, a leg megfeszitettebb szorgalommal dolgozik. A férfiu a föld méjéből is előkivánja teremteni. A nő pedig az ekétől elkezdve, le az izmos testre feszülő magyar nadrágig, sajátkezüleg, házilag képes mindent kiállitani, mert a székely nem szokott kapuján nadrág és lábbeli nélkül keresztül lépni.

Oda érvén azonban a szaporodás, hogy e munkás nép, a legmegfeszitettebb szorgalommal sem képes immáron fentartani magát, már jóval ezelőtt, önfentartási ösztönből, nő és férfi, megkezdte kivándorlását a szomszédos Oláhországba, hol munkája, mely egy csapat tunya oláhéval felér, jól fizettetik, megbizhatósága, és a mi mai nap ritkaság, büszkesége a becsületre, nagy pártfogásra talál az idegenek előtt. A mely háznál pedig székely leány lép szolgálatba, ott a háziné azon tulra, bátran átadhatja magát a nyugalomnak, mert ott a példátlan tisztaság, rend, a házi munkák gyors, jó és tapintatos végre nem hajtása miatt, a székely leány arczát soha sem futja el a szégyen pirja. Mégis oly tiszta, mint az üveg alul kirántott báb, oly üde, mint a rózsa, mely harmatos reggelen nyilik, s kedélye örökké vidám, mint a tavasz.

És e páratlan jó magyar nép, az inségtől kényszerülve, kenyérkeresés végett, el kell, hogy hagyja szülőföldét, hazáját, és most már tömegesen készül vándorutjára — kimondani is restelem — Oláhországba, mintha nekünk e munkás kezekre nem volna a legnagyobb szükségünk!?

Fent elsorolt eset érdekében szólalt fel a napokban Toldy István lapszerkesztő ur Budapesten s lépett elő hazafias inditványnyal, a székelyek hazánkból való kivándorlásának **meggátolására.**

Ne vádoljon azonban minket senki szerénytelenséggel, ha a fenforgó ügy érdemében felemliteni bátorkodunk, miszerint a „Debreczen" már ez ügyben szavait emelé, melyek ugyan, abban az időben keservesen agyon hallgatva levének, pedig már azóta, ha kiáltó szónk el nem hangzott volna a pusztában, szép eredményeket mutatnának fel a székely kivándorlás megakadályozásának **terén.**

A „Debreczen" 1872-ik év febr. 7-én keltezett 28-ik számában, midőn arra hivja fel a gazdaközönség figyelmét: miként lehetne a rosz és használatlan cselédek miatt, a gazdászaton segiteni, kiemeli, hogy:

„Átlehetne tekinteni a szomszédba is, a kedves kis Székelyországba, hol, fájdalom! harmincz vagy negyven ezer, azon derék, eleven és ruganyos mindkét nemü szegény székely ifjak száma, kik az erkölcsrontó Oláhországba vándorolnak, parányi kis hazájukból élelem keresés végett. Nem dicső és hasznos lenne-e, egy egészen uj szellem és formában alakulandó debreczeni gazdászok egyletének, kitartó támogatása mellett, ezen derék ifjaknak kivándorlási irányát megváltoztatni és azt hazánk, illetőleg Debreczen városa felé forditani?

Ha ez megtörténhetnék: az esetben hiszszük, hogy mindenesetre, oly férfi és nő cselédeket nyernénk, minők ez időszerint, környékünkben lámpával keresve sem találhatók."

Világos tehát, hogy a „Debreczen" e tárgyat már akkor szellőztette, mikor még kivándorlás meggátlását, könnyebben, és bizonyosan jobb móddal tudtuk volna eszközölni és mikor még más lapok e tárgyra nem is hederitettek.

(Vége. köv.)

Tiszai Dániel.

— ***A magyar fővárosból.*** **A budapesti** ág. hitv. fögimnáziumban az előadás sept. 9-én kezdődik. **Táncsics Mihály** veterán irónk a legnagyobb inségben szenved. Szegény haza az, mely nagy embereit inségben szenvedni engedi! **A Margithidnak** Ó-Buda felé eső oszlopzatát tegnapelőtt leplezték le. **Az Erny-féle** gyilkosság ügyében egy Czabay nevü egyén, ki többek előtt kijelentette, hogy Ernyt meg fogja gyilkolni, elfogatott. Lakásán oly keztyüket találtak, melyek alak és nagyságra tökéletesen hasonlitanak ahoz, melyet a meggyilkolt mellett találtak, s melyet a tettes hagyhatott hátra. Azt is tudják, hogy Czabay mindig ily keztyüt viselt; továbbá Czabay birtokában oly tört találtak, melynek élalaka Dr. Fromm szerint teljesen megfelel azon seb alakjának, melyet a meggyilkolt szivén kapott. Vallomást még eddig nem tett. **Arany János** a világon élő költők legnagyobbika visszatért teljes épségben. A magyarok istene tartsa meg sokáig azon költőt, ki róla oly fenségesen énekel! **Budapesti** svajczi konsullá a berni szövetségtanács Hackermacher Winterkuti lakost nevezte ki.

Vidék.

— A „Debreczen" levelezése. —

Tasnádvidék, aug. 15.

Benne vagyunk nyakig a közösügyes boldogságban, a Ghyczy által kezdett, Tisza Kálmán honmentő által életbeléptetett adók eltöltik lelkünket kibeszélhetetlen hálával azok iránt, kik szegény hazánkat eljuttatták az alkotmányos élet ily virágzó korszakába. Most már nemcsak a pipafüstjét szagolja, — de a puskadurrogatást is hallgatja a nemzeti fináncz; most már a szegény érmelléki ember, ki falusi csendében saját termésü pár cseber borát akczis nélkül itta, fizetni kénytelen azért is, ha keserüségét pár pohár borral leöblitni akarja.

Egyszóval t. szerk. ur, nyakunkon a sok mindenféle adókexekutora, s azt se tudjuk, melyiket fizessük elébb?! Vidékünkre nagy áldását adá Széll miniszter ur bizonyos ősmagyar Máriássi ur személyében, ki mint jövedelmi adóbiztos ugyancsak vérig tudja nyuzni a jövedelmi adó alá veendő honpolgárt. Segitse az ur minél magasabbra!

De hogy annál keserübb legyen a pohár, hozzá járul ehez a nemes vármegye is, sófolván a községeket, a hogy lehet, a példa világositván, elmondok egy esetet. Közép-Szolnokmegye 1873-ban az inségben szenvedőkön segités végett felvett a kincstártól 50,000 frt kölcsönt, s ebből utat kezdett épiteni Tasnádtól Nagy-Károly felé, ez utra felment mintegy 20 ezer frt, tehát 30 ezer megmaradt, s most mégis, midőn törleszteni kell a felvett kölcsönt, az ötvenezernek megfelelő összeget róvnak ki a községekre s zaklatják érte a népet, a nélkül, hogy felvilágositást nyerhetnénk róla, hová lett a megmaradt összeg. Uram, Dul László alispán uram, talán megérdemelnék a zaklatott községek, a melyek a kölcsönösszegből semmi segélyt nem kaptak és mégis fizetniek kell, megérdemelnék, hogy a behajtást sürgető rendelettel azt is megmondaná nékiek, hogy hol az a 30 ezer forint, mert bizony fájdalmas dolog 5—600 frtot ugy fizetni ki egy kis községnek, hogy azt se tudja, miért?

Nem valami vigasztaló reánk e vidék községeire, melyeknek határai a bánáti földekkel egy osztályba sorozvák a régi adóalap felvételkor, nem vigasztaló a kataszteri munkálatok megkezdése sem, mivel egy tiszteletre méltó kataszteri biztos ur nyilatkozata szerint az uj osztályozás czélja nem egyéb, mint az alantabbi osztályu földek felsőbb osztályba vétele, de az eddigi felsőbb osztályut, legyen az bár a legroszabb, lejebb szállitni nem szabad, ez a nekik adott utasitás.

Szomoru, reménytelen időszak ez t. szerk. ur, s ha látjuk azt, hogy adóért még keresztben levő buzánk is már le van foglalva, nagyon könnyen támad rosz hasonlat a gonosz emlékü Bach és a mai kor között, de nem akarom kimondani, melyik előnyére, de ha én nem mondom is, kimondják azt sokan.

És nincs, a kitől ez érdekek világában a haza jobb jövőjét várhatnók. Isten óvja már csak meg hazánkat a végpusztulástól!

Tasnádvidéki.

— ***Vidéki hirek.*** **Egy pécsi** szőlőpásztor tüdőszélhüdés következtében az utczán hangnélkül összerogyván, — meghalt. **Kolozsvártt** egy szabó beperelt egy Szalacsi János nevü egyént, azonban ez kijelentette, hogy ő nem János, hanem Mari. A biróság megvizsgáltatta, kitünt, hogy csakugyan leány. Ezen ruhákat ő már fajának gyülölete miatt régen viseli. A biróság letartóztatta. **Egy veszprémi** jeles orvos dr. Scheiber egy földmives szemén, ki 11 évig volt vak, fényes mütétet vitt véghez, visszaadván a beteg szemevilágát teljes épségben. **Duszinán** (Ungmegye) nagy tüz volt. A **Székelyföldön** Veres, szovatai nagy birtokost meggyilkolták. A tett elkövetői nem ismertetnek. **Balaton-Füreden** a vendégek száma 1776. **Bodorfy** szinész, kit városunkban is ismernek, N.-váradon veszélyes betegségben fekszik. **A gyümölcstermesztés** fontossága kitünik e következőből is: Kecskemét városában az idén 29,894 vámmázsa baraczk adatott el, mely 5 frtjával véve 149,470 frtot tesz.

Utasitás

az állatokat megtámadó vértályogra nézve.

A vértályog a földnek rosz kigőzölgéséből a legelő tulságos szennyes volta és elegendő friss viznek hiányából a napnak forrósága, enyhes erdős helyeknek hiányából, szóval helyi viszonyokból fejlődvén ki, mutatja magát.

1-ször. Ölő hatásával a lovaknál, azoknak hirtelen beállott reszketésében, egész test forróságában, annak rögtön elváltozott izzadásában és egy pár óra alatti elhullásában, mely után a hullák orr üregéből és végbél nyilásából fekete vérfolyás és az egész test hirtelen felpuffadtsága mutatkozik.

2-szor. A szarvasmarha és juhoknál szintén a test forróságában, a lélekzés sebességében, az orrlyukak szerfeletti kitágulásában, a kérődzés megszünésében és többnyire az emésztetien, kemény, vérrel vegyes kiürülésben s hirtelen elhullásban.

3-or. A sertéseknél többnyire vértályogos torokgyik alakjában, mikor is a sertések torok tája szemmelláthatólag megdagad, a lélekzés akadozott s igy a halál csakhamar bekövetkezik.

Jellegző mindennemü állatoknál egyaránt, a hullák bonczolásánál mindenkor, a lépnek tulságos nagysága, kékbe játszó fekete szine, felvágatván a lép, annak kátrányos fekete folyó vártartalma, melynek jelenlétében mindenkor vértályoggal van dolgunk.

Felösmertetvén igy a betegség, mely ritkán egyeseknél, hanem rendesen egymásután szórványosan lép fel, s mert sebes lefolyásu, szakértői segitség hiányában ezen eljárás követendő.

a.) A lovaknál mindenkor egy 2 itcze vizre való érvágás, ezután a ló egész teste Camphor szesz 2 lat, terpentin olaj 1 lat, szalamia szesz 2 nehézékből álló vegyülettel befecskendezendő és szalmacsutakkal erős izzadásig dörzsölendő.

Belsőleg szikfü és bodzavirág egy itczére készitett forrázatban: egy lat salétrom, 1 nehezék hányborkőnek vegyüléke nyujtandó.

b.) A szarvasmarhák és juhoknál épen ily eljárás követendő azzal a különbséggel, —

A „DEBRECZEN" tárczája.

Bécsi levelek.

II.

Kánikula. Kávénénék. Milán herczeg. Hotel „Lamm." Az uralkodók élete.

A nap sugarai áttörték végre a sötét felhőket, a talaj felszikkadt, egy kis szélvész a fellegeket messze elvitte, a nap teljes pompájában ragyog, — és ujra lemosolyog reánk a tiszta, felhőtlen kék ég, a különféle indóházak, nem győzik befogadni a „szabadba" törekvők roppant tömegét: napernyővel cseréltetik fel a már oly szokottá vált esernyő a nehézzé vált őszi felöltők, ruhák bizonytalan időre, nyugalomba helyeztetnek, hogy helyt adjanak a nővilágnál, a „barrege," „battiste," „tarlatán," stb efféle, — a férfi világnál, „vitorlavászon, piquet" stb., kelméjü ruháknak, mely némileg elviselhetlenné teszik a roppant hőséget, mely a mindennapi élet szük körében, kánikulának hivatik.

Azt hittük már, hogy junius, julius hónapokban tuléltük, és ime, most itt van legszörnyübb alakjaban!

Huh! majd elolvad az ember!

Másutt is nehéz idő a „kánikula," de itt minden képzelmet felülmuló. Egész nap szakadatlanul locsolják ugyan az utczákat, de a nap tüze rögtön felszikkasztja.

Ők szegények locsolják az utat „derüre borura" és a kötelességük teljesitésében annyira buzgók, hogy ha esni is kezd az eső, nem törődnek ilyenféle világi dolgokkal, hanem folytatják munkájukat, szemük előtt tartván ez ismeretes közmondást: — „minél több, annál jobb."

Kávéházak üresek, tekeasztalok szünetelnek, — el-el bobiskol a szép „Cassierné," s csak nagyon ritkán riasztja fel egy-egy harsány kiáltás: „Kapucziner mit Haut," s azután megint nyughatik nehány negyedóráig, mig bevetődik valami kétségbeesett „journalista," a ki nem találja az ujságban beküldött czikkét, mi azonban „suviksz" azon „kebelrázó szörnyeseményhez" képest, mely zsebeinek alapos megvizsgálása után elé tárul, s melynek végeredményeül a leggyászosabb üresség constatáltatik. — De még van egy távol csillámló reménye. „Kellner, das heutige Extrablatt!" — Ennek szerkesztősége, bizonyára méltányolta tehetségemet, és bizonyára közölte „sensasiot keltő czikkemet, és egy kis honorariumot fog utalványozni." Semmi. Szerkesztői üzenetekben: „fidibusnak sem jó."

Kétségbeesetten elsiet. Jön azután egynehány nagyreményü ifju, kik most jöttek el a „rigorosum"-ról, hol aclamatióval megbuktak. Elkeseredett szivvel kificzamodott bókokat mondanak, az álmából felriasztott cassiernénak, — majd belép egy hosszu, száraz „élte delén" levő bus kisasszony, ki a „Reeller Heiratsantrag"-ra nem kapott választ, azután pedig jönnek a törzsvendégek, egynehány nyárspolgár, lihegve, törölgetvén arczokról a permetező izzadságot, erősen sakramentirozva, „Kreicz-Krucifix"-et emlegetvén, ugyancsak eláldogatja ezt az „istentől elrugaszkodott" cániculát, — ezenkivül törzsvendégei e kávéháznak: fiatal irók, müvészek, festők, szobrászok, kik valószinüleg „modellnak" akarják tanulmányozni a már sokat emlegetett szép casszirné szemeit, ezen törzsvendégeknek azután mindegy, olyan cánicula van-e, hogy szemétől nem lát az ember, vagy térdig kell hóban járni, csak mindig eljönnek. „Ob schön, ob Regen."

Milán herczeg is megijedt a cániculától, menyasszonyostól elutazott. Resko (tehát nem (Kecsko) Natalia kisasszony Párisba, a „szükségesek beszerzése miatt, Milán pedig Belgrádba utazott. Milán herczeg nagy reclámot csinált a hotel „Lamm"-nak, midőn oda szállott ez, mely egyébiránt a legutolsó időben „históriai nevezetességre" tett szert, catastróphák által. Először is az augusztus 9-én történt gas-explosió következtében, mely félig romba döntötte, a pazar fényüzéssel berendezett hotelt, másodszor a kettős öngyilkosság által, mely ott végbevitetett. Itt ugyan a naponként történt öngyilkosságok, betörések, mérgezések, rablógyilkosságok már annyira szokottak, hogy a legkisebb sensatió előidézése nélkül átadatnak a feledékenységnek, de ezen öngyilkosság, mely nem szokatlansága miatt tünik fel, hanem csakis azért, mert azon vendéglőben vitetett véghez, melyben Milán herczeg lakott, szoros kapcsolatban az „explosióval", közbeszéd tárgyává tette az emlitett vendéglőt. Sajátságos, hogy épen a herczeg elutazása napján történt a gyászos katastropha, 3 órával később. Igy ha Milán hg. ott marad, élete veszélyben forog, miután első emeleten lakván, a hol a gázrobbanás történt, melyet az egészen szét is rombolt.

A bécsi lapok beszélik, hogy a mint tegnap a király Laxenburgból jövén egy hidon kocsizott, egy oszlopról több mázsás kő esett le egy lábnyira a kocsitól. — Ha e kő a hintóra esik, mondják tovább, ugy ez a hintó fedelét összezuzván, a benn ülő királyt sulyosan megsebesithette volna. Node ők még élnek „isten kegyelméből."

HENRIK.

hogy a szarvasmarháknak a szerek nagyobb, a juhoknál pedig kisebb adagban szolgáltassanak ki.

c.) A vértályogtól már meglepett sertések orvoslásánál, a hánytató, mely áll 2 szemer hányborkő, és 12 szemer fehér zászpagyökérporból, a hányás beálltáig minden félórában alkalmaztassék.

Ez eljárás tehát az, melynek követése és alkalmazásával a vértályogtól meglepett állatok nagyobb részét az elhullástól megszabadithatjuk.

Nagyobb sulyt azonban mindig, mert a mint emlitettem, a vértályog járványosan szokott fellépni, a még egésségesekre kell gondot fordítani, gondoskodni kell ugyanis azoknak olyan helyi feltételeket előállitani és megszerezni, — melyek az állatok egésségére éltetőleg hatnak; épen azért a mely ménesben, gulyában vagy nyájban meggyőződtek a vértályog jelenlétéről tüstént annak tartózkodási helyét meg kell változtatni, ott elegendő fris vizről, árnyékos, szellős enyhelyről, — ha lehet furdővizről a lehető leggyorsabban gondoskodni.

A betegülteket azonnal orvoslás alá venni; az egésségeseket pedig következőleg óvszerelni, ugyanis:

1-ször. A lovaknak naponta 8 napig darabonként egy fél lat salétrom és fél nenézék hányborköves vizet kell nyujtani.

2-szor. A szarvasmarha és juhokat sósavas vizzel, mégpedig minden szarvasmarhára 1 lat, juhra 1 nehezéket számitva itatni.

3-szor. A sertéseknél pedig valamilyes kovászos káposztalé, vagy éretlen gyümölcsből készült savanyus ital nyujtandó és gyakran fürösztendő.

A fent leirt orvoslási és óvszerelési mód jótékonysága tapasztalatilag bebizonyodott tény levén, miért is annak alkalmazását, szakértőleg ajánlja jelen utasitás szerzője Varga Lajos biharvármegye állatorvosa.

Élelmesség.

A „Morning Advertiser“ f. hó 10-ki számában a következő hirdetést olvassuk: „Egy huszonöt éves fiatal ember, csinos arcz, erőteljes alak, tisztességes név viselője, a ki igen jó nevelést kapott, ajánlja kezét és szivét (sic) az egyesült királyság minden hölgyeinek. Özvegy asszonynak előny adatik (miért?) ha ki tud mutatni körülbelől 100,000 livre sterlingnyi vagyont. Ha az alólirott nem tetszenék mint férj, szükségesetén főkocsis állást is elvállalna évi 90—100 livre készpénz fizetés, lakás és élelmezés mellett. Ajánlatok stb. Kivánatra jó bizonyitványok.“ Ha ez ember nem kap állomást, akkor senki sem.

Külföld.

(x—y) **London.** A herczegovinai eseményekről czikkező „Times“ többi közt igy szól. Angolország egy lépést sem tehet előre, bár rokonszenvez a keresztyénekkel és a török megtérésébe vetett remény szétoszlott. De kelet Europa békéje sokkal fontosabb, mint Herczegovina jólléte. Herczegovinának várni kell.

Londonban a parliament berekesztése alkalmából a trónbeszéd kijelenti, hogy az angol kormány jó viszonyban van a külföld iránt, hogy az europai béke fentartatik.

Konstantinápoly. A porta Szerbia és Montenegro fejedelmeitől hivatalos biztositást nyert, hogy a herczegovinai ügyben szigoru semlegességet szándékoznak szem előtt tartani.

Brüssel. A németországi követ a bucsu kihallgatáson a királynak átnyujtotta visszahivó iratát.

A herczegovinai lázadás. A lázadással szomszédos török tartományok barátainak megrendeltetett, hogy minél számosabb katonaságot vigyenek herczegovina ellen. A legujabb hirek a lázzadók részére igen kedvezőtlen helyzetet jeleznek. Több elfoglalt pontról viszszaverettek, s minthogy az ellenség sok csapataikat apró részletekbe kényszerülnek beosztani s tisztán guerilla harczot készülnek folytatni.

A karlistákat üldöző királyi sereg 40000 főre megy, mely azonban Seo-de utgelt elfoglalni nem birta. A kormány ujabb 10000 ujoncz behivását rendelte el.

(—) **Ausztria.** A bécsi kézmüs iparral foglalkozó munkások felette látogatott ülést tartottak, melyen elhatározták, — hogy emlékiratot terjesztenek fel a kormánynak, melyben a védvámot, uj iparörvényt és munkás kamarák felállitását követelik.

UJDONSÁGOK.

*** A „Debreczen“-re folyvást előfizethetni a lap élén kitett feltételek mellett. — Hirdetéseket a legjutányosabb áron közlünk.**

* **A nagykerekii** izr. szegény család részére beérkezett ujabb adomány: **Rosenberg Sámuel urtól 50 kr; eddig bejött e czélra 87 frt 65 kr.**

* **Királyunk** születésnapjának évfordulati napja holnap lesz. Ez alkalomból templomainkban istenitisztelet fog tartatni, a mint ez szokásban van évenként.

* **Két derék ifju vendégünk** a fővárosból, Verhovay Gyula és Mezey Ernő a ma esti vonattal utaznak el körünkből. Áldás és szerencse kisérje utaikban!

* **A „debreczeni gyalogversenytársulat“** által f. hó 29-én rendezendő gyalogverseny ugy látszik felette érdekes leend. Mint értesültünk a választmány e tekintetben minden lehetőt elkövet, s a tapintatos rendezés csak emelni fogja a verseny sikerét, lefolyását. Biztos forrásból hallottuk, hogy a versenyzők e hó 29-én Balázs Kálmán társulatának zene kisérete mellett fognak, elindittatni, mely czélra nevezett kitünő zenészünk és társulata dijtalanul ajánlta fel magát. Ezzel kapcsolatban jónak látjuk megemliteni, hogy a versenyben részvételre a jelentkezési határidő f. hó 21-én jár le, ajánljuk ezt figyelmébe azoknak, kik a versenyben résztvenni szándékoznak.

* **Bély Róza** kisasszonynak az itteni szinpadon folyó év április havában történt élvezetteljes vendégszereplése folytán — a szinházlátogató közönségből többen kinyilatkoztatják azon őszinte óhajtásukat, hogy bár megnyerhetné a tisztelt müvésznőt szinházunkhoz Temesváry ur az operai-drámai szakhoz, mely szakmában már több főszerepben kitünő sikerrel adta jelét müvészetének.

* **Közjegyzői kamara** alakitó gyülés tartatott folyó hó 15-én vasárnap a kir. törvényszék nagy termében, mit Sárváry Ferencz törvényszéki elnök hivt egybe. A kamara gyülésen Nánássy László korelnök elnöklete mellett megválasztattak: Paksy Imre (Telekiszéputczán) elnöknek, — Nánássy László debreczeni, Somogyi Gyula nyiregyházi, Domahidy Sándor szathmárnémeti, Védel Károly püspökladányi, rendes, Csanády Béla karczagi és Csanády Kálmán n.-váradi közjegyzők pótválasztmányi tagokul. A kamara megalakulását előbb Nánássy Lászlónál rendezett ebéd, majd este elnök Paksy Imrénél rendezett barátságos vacsora követte, melyen a vidékről megjelent királyi közjegyzők igen szép számmal voltak jelen.

* **A „debreczeni gyalogversenytársulat** választmánya f. hó 19-én csütörtökön délután fél két órakor a zenede termében gyülést tart, melyre a választmányi tagok teljes számmal megjelenni kéretnek.

* **A lovarkörben** a vásár alatt a legválogatottabb müsorozatokból álló előadások tartattak, melyek megválogatása a derék Sidolinak s titkárjának dicséretére válik. E lovartársulat rendkivüli ügyességét nem lehet eléggszer ismételni. A Fillis család hajmeresztő produktumait, a két Briatori erővel párosult ügyességét, Cheli ur herkulesi erejét, Sidoli kisasszony remek szökdeléseit a lovon; emeljük-e ki, dicsérjük-e meg? Elég az hozzá hogy e társulattal, melynek kitünő igazgatója mindent elkövet az esték élvezetessé tételére, városunk közönsége igen-igen meg lehet elégedve.

* **Révész Imre** „Magyar prot. egyházi és iskolai figyelmezőjéből“ az aug. és szept. füzet megjelent. Nagy értékü czikkeket foglal magában. Ime a gazdag tartalom: A zsidóság fejlődése és az apokalyptikus irodalom. Bokor József. 341. lap. II. Hitvédelmi alaptételek, békülékeny irányzattal, Van Oosterzee utrechti hittanár nyomán. D. M. 363. lap. III. Néhány szó az ultramontanizmus törekvéseiről a protestantizmussal szemben. Révész Imre. 384. l. IV. Egyháztörténelmi tárcza: 1. A magyarországi ref. egyházkerületek 1821. és 1822-dik évi generál konventeinek jegyzőkönyvei. Folytatás. 403. l. 2. A „Tálió.“ Szilágyi Sándor. 416. l. — 3. Rákóczy Ferencz kormányának utasitásai az egyházi viszályok elintézése végett Bars, Komárom s Esztorgom-megyékbe kinevezett biztosok számára. Közli Liszkay József. 418. l. 4. Szerkesztői kérelem az „Egyháztörténelmi tárcza“ tisztelt munkatársaihoz. 420. l. V. Egyházi krónika. Németország: A porosz egyházi viszály. Egy fegyverviselő mennonita. Lelkészi értekezletek. 421. Nagy-Britania: Egyházi társul. máj. gyülései Skót zsinatok. 424. Helvétzia: — A neuchatel kántoni ref. szabad egyház zsinata 422. — Francziaország: Az ultramontánok győzelme a felsőbb oktatasügyi törvénynél. A modernek törekvései. 423. VI. Különfélék: — A pápa és a prot. templomok Rómában. — I. Napoleon bizonysága, Rimler Károly. 424.

* **A kapitányi hivatal** intézkedett, hogy az özv. Vásárhelyiné által a temetőkből babonaság czéljából felásott emberi csontok ismét visszatemettessenek oda, a honnan azok kivétettek.

* **Felhivás** (a t. cz. kereskedő és iparos közönséghez.) (Vége.) — Ha valaki mindazáltal ezen rendeletből magát kellőleg nem tájékozhatná, — szerezzen magának hitelesitett mértékeket, sulyokat és mérőkészülékeket, molyekből a fővárosban, sőt a vidéki városokban is már elég kapható. Nehogy azonban ezen elővigyázat mellett is az elkészitett készülékek hibásak legyenek és igy kerüljenek a hitelesitő hivatalhoz, mi által az illető előállitó azon vészélynek teszi ki magát, hogy gyártmánya nem hitelesittetik, a vizsgálati dij megfizetésére mindazáltal szorittatik, igen tanácsos, ha az uj mértékek, sulyok és mérőkészülékek készitésével foglalkozók maguk győződnek meg a készülékek helyességéről és a mutatkozó feltünő hiányokat még a hitelesités előtt pótolják. E czélból az uj mértékek, sulyok és mérőkészülékek gyártásával foglalkozóknak épen ugy kell eljárniok, mint a hitelesitő hivatalnak, ennélfogva saját készülékeik számára hitelesitő felszerelvényekkel kell birniok. Ezen hitelesitő felszerelvények a budapesti központi mértékhitelesitő bizottságnál megszerezhetők. A nagyméltóságu magyar királyi földmivelés ipar és kereskedelmi miniszterium ugyanis az emlitett központi mérték-hitelesitő bizottságnak megengedte, miszerint a hitelesitő hivatalok számára való felszerelvények az uj mértékek, sulyok és mérőkészülékek készitésével foglalkozó iparosoknak a következő árak mellett eladhassa: A hosszmértékek hitelesitésére 1 darab méterrud és 1 darab 10 centimeter tokban 49 frt 50 kr. 1 darab aczélszalag 2 peczekkel 33 frt. A folyadék mértékek hitelesitéséhez szükségelt 21 darabból álló felszerelvény 35 aft. 92 kr. A száraz tárgyak mérésére való edények hitelesitéséhez szükségelt felszerelvények és pedig: a) Az 50, 20, 10 és 5 literes faedények hitelesitéséhez 4 darab rézedény, 4 darab csapófa. 1 garad, 1 hibaüveg, 1 vas linia — 292 frt 11 kr. b) 2, 1, $^5/_{10}$, $^2/_{10}$, $^1/_{10}$, $^5/_{100}$, $^2/_{100}$, $^1/_{100}$ literes bádog és más fémből készült edények hitelesitéséhez 8 darab üveg táblácska, 8 darab kémlemez 30 frt 92 kr. Kalmár sulyok hitelesitéséhez szükségelt készülék 282 frt 90 kr. Egyenlő karu mérlegek készitéséhez szükségelt készülék 94 frt 60 kr. Végre megemlittetik, hogy ha valaki az uj mértékrendszer tárgyában bármi felvilágositást nyerni óhajtana, azzal ezen kereskedelmi és iparkamara a legnagyobb készséggel szolgáland mindenkinek. Debreczen, 1875 julius 22-én. A kereskedelmi és iparkamara nevében: Komlóssy Imre, elnök. — Beszterczey Károly, m. titkár.

Felelős szerkesztő s kiadótulajdonos:
SZATMÁRI KÁROLY.
Főmunkatárs:
TISZAI DÁNIEL.

HIRDETÉSEK.

Circolo Equestro I'taliano.

JELENTÉS.

A vásártéren felállitott lovarkörben.

ma

RENDKIVÜLI FÉNYES ELŐADÁS

a magasabb mülovaglás, lóidomitás, testgyakorlat és némajáték köréből.

Végül

a legujabban alkalmazott, s országszerte feltünő

nagy tetszéssel fogadott

HAMUPIPŐKE

(RENZ után.)

Nagy tüneményes némajáték, a hasonczimü tüneményes mese után; lovarda részére átdolgozva PRÉRAULT által; előadva hetven-, 8—10 éves fi- és leánygyermek által. Különösen figyelemre méltó a lovar kör átváltoztatása egy azon korbeli fényes teremmé 5 percz alatt; az átváltozott „Hamupipőke“ előtünik egy parányi diszkocsiba fogott s ehez idomitott kis lovakkal (Poni). Ezen előadás 3 szakaszba rendeztetett, melynek középső szakaszában több ország legkitünőbb személyei fognak megjelenni.

MÜSOROZAT:

1) Az ünnepély herczege udvarmesterével.
2) Az indus király.
3) A hamupipőke és mostoha fiai.
4) Schlick tábornagy.
5) I. Napoleon.
6) Az ország két nemese.
7) Garibaldi tábornok.
8) Vilmos német császár.
9) Az ország két nemese.
10) Mac-Mahon a franczia köztársaság elnöke.
11) Viktor Emanuel olasz király.
12) Az ország két nemese.
13) Radeczky tábornagy.
14) A török szultán egy szerecsen kiséretében.
15) Az ország két nemese.
16) Bismarck herczeg.
17) A görög király.
18) Az ország két nemese.
19) Wrangel tábornok.
20) Az orosz császár egy kozák kiséretében.
21) Az ország két nemese.
22) Jon Bul, az angol nemzet képviselője.
23) Julius Caesar, római császár.
24) Az öreg Frigyes, Poroszország királya.
25) Az ország két nemese.
26) Az . . . császár és . . .
27) Hamupipőke incognitó jelenik meg 4 szolgával; szolga, inas, portás, mind rococo-ruhában, a legdiszesebben kiállitva. Minden nemzetbeli beérkező saját nemzeti hymnusával jelenik meg. Ezek előtt a Hamupipőke — mostoha testvéreihez megy, honnan együtt a bálba mennek. Végül megtalálják a Hamupipőkét, mire következik a herczeggeli egybekelése és diszmenet az ehez különösen készült kis ünnepi kocsiba.

Nagyérdemü közönség!

Ezen feltünő némajáték már az 1873. évi bécsi világkiállitás alkalmával a nagy közönség figyelmét igen feltünő mértékben magára vonta, és egymásután 185-ször adatott elő Bécsben: 190-szer Párisban; 120-szor Maylandban; és 150-szer Berlinben, mindenkor és mindenütt a legnagyobb tetszéssel koronázva.

Ezek következtében nem mulasztottam el semmi fáradságot és áldozatot, hogy ezen hatásos némajátékot Debreczen város nagy érdemü közönsége részére is minél fényesebben kiállithassam. Az öltönyök a maylandi scala szinházánál, a parányi diszkocsi pedig Bécsben cs. kir. kocsigyár tulajdonos Fuchs A. urnál készittetett; az ezen előadáshoz szükségelt kellékek pedig 8000 frtot meghaladó összeget vettek igénybe.

Melynélfogva ezen hatásos némajáték előadására van szerencsém a nagyérdemü közönséget tisztelettelljesen meghivni, s számos látogatás reményében maradok.

Tisztelettel.

Sidoli Theodor, igazgató.

A némajáték teljes magyarázati szövege diszesen füzve, magyar és német nyelven, az előadás alkalmával 10 krajczárért kapható.

Helyárak és kezdete mint rendesen.

KOTZÓ PÁL,

gépészmérnök

Budapest, Váczi-körut 39. sz. a.

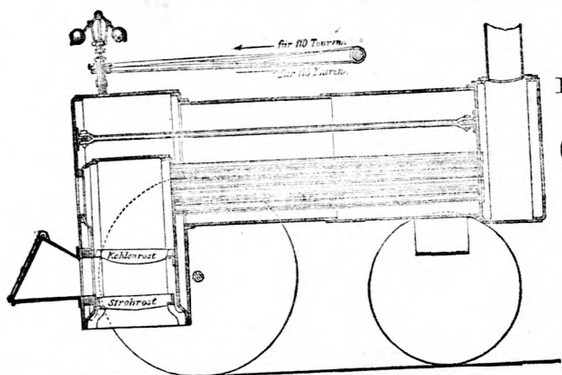

GARRETT R. és FIAI

Leiston, angolhoni gépgyár vezérügynöke

ajánlja ezen hirneves gyár mezőgazdasági gépeit, ugymint:

Üszögtisztitó rostákat, felülmulhatlanok a gabona tisztitására üszögtől és egyéb könnyü hulladékoktól.

Őrlőmalmokat, **répa-vágókat**, **szecskavágókat**, különböző nagyságban, eszterga padokat stb. stb. különösen:

230 6—6

gőzmozdonyokat. fa- és szénneli fütésre, valamint szalmafütésre

cséplőgépeket, gőz-, ló-, és kézi erőre.

Gabnatisztitó gépeket malmok számára Puhlman R.-től Berlinben, különféle fajta kitünő **rostákat, Trieuröket**, konkoly, babó és zab tökéletes kiválasztására.

eredeti GARRETT és FIAI legujabb, könnyebb s olcsóbb szerkezetü sorvetőgépeit.

Arjegyzékek kivánatra bérmenten.

Titkos betegségek

és

bőrbajok

gyógyittatnak **RICORD** párizsi egyetemi tanár egyedül biztos gyógymódja szerint,

FOGAK

és azoknak tövei fájdalom nélkül kihuzatnak.

Dr. Weisz Gyula.
gy. orvos által.

Lakik: Miklósutcza Mózes Lajos-féle ház 2079. sz.

270 1—6

KUBINYI KÁLMÁN

DEBRECZENBEN

Ujból berendezett raktárát — a mostani vásárra — minden üzletéhez tartozókkal bőven ellátta, — kiválólag:

Lovagló készletek,
Vadászati kellékek.
Férfi kalapok,
Nyakkendők,
Esőernyők,
Női pipere diszáruk,
Toillet és illatczikkekkel
leszállitott árban!!

A még fenmaradt 100 drb selyem napernyő — azok között nagyobb részt 6 frt, 7 frt, 8 frt, 9 frt, 10 frtos — tetszés szerint választva

darabja 2 frtól 4 frtig kapható!

259 4—6

Debreczen, nyomatott a részvény társ. könyvnyomdájában. 1875.